

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету управління,
адміністрування та туризму

Євгеній РУДНІЧЕНКО

(підпис)

“01” 09 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Соціально активне підприємництво євроінтеграційного розвитку

Галузь знань 07 – Управління та адміністрування**Спеціальність** 076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**Рівень вищої освіти** – Третій (освітньо-науковий)**Освітньо-професійна програма** – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**Обсяг дисципліни** – 4 кредити ЄКТС, **Шифр дисципліни** – ОСП.02**Мова навчання** – українська**Статус дисципліни:** обов’язкова, цикл дисциплін спеціальної підготовки**Факультет** – Управління, адміністрування та туризму**Кафедра** – Економічної теорії, підприємництва та торгівлі

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни		Кількість годин						Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
					Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, в т.ч. ІР			Залік	Іспит
			ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
денна	1	1	4	120	51	17	-	34	-	69	-	-	-	+

Робоча програма складена на основі освітньо-наукової програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» підготовки доктора філософії за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Програма складена

Підпис
д-р.ekon.наук, проф. Ольга ГОНЧАР
Ініціали, прізвище

Схвалена на засіданні кафедри

економічної теорії, підприємництва та торгівлі
(назва кафедри)

Протокол від “ 26 ”серпня 2022 р. № 1.

Зав. кафедри

Підпис
Лариса ЛЮБОХИНЕЦЬ
Ініціали, прізвище

Робоча програма розглянута та схвалена Вченою радою факультету управління, адміністрування та туризму

Голова Вченої ради факультету

Підпис
Євгеній РУДНІЧЕНКО.
Ініціали, прізвище

2. ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва факультету	Підпис	Ініціали, прізвище
Завідувач кафедри економічної теорії, підприємництва та торгівлі	Факультет управління, адміністрування та торгівлі		Лариса ЛЮБОХИНЕЦЬ
Гарант освітньо-професійної програми	Факультет управління, адміністрування та торгівлі		Ольга ГОНЧАР
Декан факультету управління, адміністрування та туризму	Факультет управління, адміністрування та торгівлі		Євгеній РУДНІЧЕНКО

3. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна «Соціально активне підприємництво євроінтеграційного розвитку» є обов'язковою дисципліною професійної підготовки і займає одне з провідних місць у підготовці фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти «доктор філософії» за освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Пререквізити – вихідна

Кореквізити – ОСП.04 Інновації в управлінській діяльності, ОСП.06 Педагогічна (викладацька) практика.

Відповідно до освітньої програми із зазначеної спеціальності дисципліна має забезпечити:

компетентності: здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійних практик, застосовувати новітні методології наукової, педагогічної, професійної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення (ІК); здатність працювати в міжнародному контексті (ЗК2); здатність працювати автономно (ЗК3); здатність продукувати, обґрунтовувати нові ідеї, гіпотези і моделі та приймати науково обґрунтовані рішення у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності (ФК2); здатність до критичного переосмислення і розвитку сучасних теорій, методологій, об'єктів досліджень й практик, із застосуванням системного підходу до врахування неекономічних аспектів з різних галузей знань, у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності (ФК5);

програмні результати навчання: мати передові концептуальні, методологічні знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності та/або на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, які є достатніми для проведення наукових, прикладних досліджень на рівні актуальних світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інноваційної професійної діяльності (ПРН1); розробляти та досліджувати концептуальні, математичні, комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, а також у дотичних міждисциплінарних напрямках (ПРН4); застосовувати сучасні методи та інструменти наукових досліджень та інноваційної діяльності для отримання нових знань та/або розв'язання комплексних проблем у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, а також у дотичних міждисциплінарних напрямках (ПРН5); приймати ефективні, етичні та соціально відповідальні рішення, забезпечувати лідерство, автономність та міжособистісну взаємодію у їх реалізації в професійній діяльності (ПРН6); аналізувати та оцінювати стан, тенденції розвитку підприємництва, торгівлі, біржової діяльності, застосовувати сучасні методології, методи та інструменти для вирішення актуальних проблем у професійній практиці (ПРН7); планувати і виконувати теоретичні та/або емпіричні дослідження з використанням сучасних методів й інструментів, здійснювати критичний аналіз результатів власних або сторонніх досліджень у контексті усього комплексу сучасних знань щодо проблем у сфері підприємництва, торгівлі, біржової діяльності та дотичних міждисциплінарних напрямків, з дотриманням норм академічної і професійної етики (ПРН9); ініціювати, розробляти, реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявні та/або отримати нові цілісні знання, розв'язувати проблеми підприємництва, торгівлі та біржової діяльності з урахуванням етичних, соціальних, економічних, екологічних і правових аспектів (ПРН10).

Мета дисципліни. Формування у здобувачів спеціальних теоретичних знань і прикладних навиків з організації соціально активного підприємництва євроінтеграційного розвитку в сфері обігу товарів та послуг, необхідними для розв'язання наукових та прикладних завдань у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності.

Предмет дисципліни. Закономірності організації, функціонування і розвитку суб'єктів соціально активної підприємницької діяльності у сфері обігу товарів та послуг за умов євроінтеграційних процесів.

Завдання дисципліни. Надати здобувачам теоретичні знання щодо управління соціально активними підприємницькими структурами у конкурентному середовищі та навички їх практичного застосування; розвинути вміння ефективно використовувати потенціал суб'єктів підприємницької діяльності, забезпечувати їх розширене самовідтворення на засадах ведення соціально відповідального бізнесу та орієнтації на євроінтеграційний напрям розвитку.

Результати навчання. Здобувач, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: **обирати та використовувати** методи та інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення і функціонування підприємницьких структур у сфері соціально активного підприємництва та їх орієнтації на європейські цінності; **ідентифікувати** чинники та аналізувати стан ринків діяльності, використовувати знання економічного аналізу і планування у сфері у сфері соціально відповідального бізнесу на практиці; **визначати** раціональні управлінські рішення щодо організації і забезпечення ефективності ведення соціально активного підприємництва; **демонструвати** підприємливість в різних напрямках професійної діяльності, вміння проводити науковий пошук інноваційних рішень та брати відповідальність за результати.

4 СТРУКТУРА ЗАЛІКОВИХ КРЕДИТІВ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Кількість годин, відведених на		
	лекції	практичні	СРС
Тема 1 Теоретичні засади соціально активного підприємництва	2	2	7
Тема 2 Євроінтеграційна парадигма розвитку підприємництва	2	4	7
Тема 3 Інституційне середовище соціального підприємництва в Україні та ЄС	2	4	7
Тема 4 Соціальні інновації та торговельні екосистеми сталого розвитку	2	4	8
Тема 5 Сталі бізнес-моделі у сфері торгівлі та обігу товарів і послуг	2	4	8
Тема 6 Фінансові механізми соціально активного бізнесу в торгівлі	2	4	8
Тема 7 Оцінювання соціального, економічного та екологічного впливу торговельної діяльності	2	4	8
Тема 8 Цифрові технології та інноваційна активність і їх вплив на розвиток систем управління бізнесом	2	4	8
Тема 9 Стратегічне управління соціально активними підприємствами у сфері торгівлі та обігу товарів	2	4	8
Разом:	18 / 16*	34	69

* відповідно до розкладу занять за чисельником – 18год. / за знаменником – 16год.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1 Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретичні засади соціально активного підприємництва. Соціально-економічні передумови формування соціально активного підприємництва. Понятійно-категоріальний апарат соціально активного підприємництва. Еволюція концепції соціального підприємництва та його інституціоналізація. Аналізуються класичні та сучасні теорії підприємництва, трансформація ролі підприємця в умовах глобалізації, соціалізації економіки та цифровізації. Особлива увага приділяється формуванню категоріального апарату, розмежуванню понять соціального підприємництва, соціально відповідального бізнесу та інноваційного підприємництва. Розглядаються системний, інституційний, поведінковий та еволюційний підходи до аналізу підприємницької діяльності. Відмінності соціально активного та традиційного підприємництва. Соціальна місія як стратегічне ядро соціально активного підприємства. Література: [2]; [6]; [8]; [10] с.11-15, 52-61, 671-690; [11] с.9-47, 378-388; [13] с.5-40; [15] с. 32-55; [16] с.18-44, 70-85; [23] с. 7-12; [27]	2
2	Тема 2. Євроінтеграційна парадигма розвитку підприємництва. Політика ЄС щодо розвитку підприємництва та соціальної економіки. Європейська модель розвитку підприємництва як багаторівнева система політик, інституцій та ринкових механізмів. Аналізуються стратегічні орієнтири розвитку підприємництва в ЄС, механізми гармонізації політик, стандарти якості, конкурентної політики, захисту прав споживачів. Вивчаються механізми адаптації національної економіки до норм ЄС. Визначається вплив євроінтеграційних процесів на трансформацію підприємницьких стратегій, ринкової поведінки та управлінських моделей, на зміни підприємницького середовища України. Європейська модель економічної інтеграції. Політика ЄС щодо підприємництва та конкуренції. Регуляторна гармонізація і стандарти. Інституційна конвергенція. Адаптація національного законодавства до норм ЄС. Ризики та можливості євроінтеграційного розвитку бізнесу. Література: [2]; [3]; [4]; [5]; [6]; [8]; [11] с.133-148; [15] с. 56-84; [16] с.45-51; [21]; [22]; [23] с. 13-17; [28]	2
3	Тема 3. Інституційне середовище соціального підприємництва в Україні та ЄС. Вплив формальних та неформальних інститутів на розвиток соціального підприємництва. Теорія інститутів. Формальні та неформальні інститути. Аналізуються механізми державної підтримки, роль місцевого самоврядування, партнерські мережі, культурні та поведінкові чинники. Регуляторні механізми. Проводиться порівняльний аналіз моделей інституційного розвитку України та ЄС. Неформальні інститути: культура, довіра, соціальний капітал. Характеристика європейських інституційних моделей соціального підприємництва. Характеристика ролі громад в розвитку соціального підприємництва. Порівняльний аналіз. Інституційні трансформації в Україні та інституційні бар'єри: регуляторна нестабільність, корупційні ризики, кадровий дефіцит. Інституційна модернізація як фундамент розвитку соціально активного підприємництва. Література: [1]; [2]; [3]; [4]; [5]; [6]; [8]; [10], с. 708-740; [13] с.104-131; [15] с. 85-102; [16] с.52-69; [17]; [18]; [21]; [22]; [24]	2
4	Тема 4. Соціальні інновації та торговельні екосистеми сталого розвитку. Соціальні інновації як драйвер трансформації торговельних систем. Ключові характеристики соціальних інновацій: орієнтація на соціальний ефект; масштабованість і відтворюваність; міжсекторна взаємодія; інституційна трансформаційність; інтеграція цифрових рішень. Класифікація соціальних інновацій за: сферою реалізації: торгівля, освіта, охорона здоров'я, екологія; масштабом: локальні, регіональні, національні, транснаціональні; механізмом реалізації: платформи, кооперативи, соціальні	2

	підприємства; інституційним впливом: регуляторні, організаційні, культурні. Чинники сучасних трансформацій торгівлі: розвиток електронної комерції; формування омніканальних моделей та локальних фермерських мереж; активізація соціально орієнтованих маркетплейсів. Формування екосистем, кластерів, платформ у сфері торгівлі. Інклюзивні торговельні моделі, які спрямовані на інтеграцію малих виробників, соціально вразливих груп, локальних громад у ринкові процеси. Поняття та структура торговельної екосистеми. Механізми масштабування інноваційних рішень. Європейські та українські практики реалізації програм підтримки соціальних інновацій, кластерів, платформ. Ризики та виклики розвитку торговельних екосистем. Література: [1]; [2]; [3]; [4]; [5]; [8]; [9]; [10], с. 36-51, 699-707; [11] с. 389-399; [14]; [15] с. 103-122; [16] с.124-129; [17]; [20]; [21]	
5	Тема 5. Сталі бізнес-моделі у сфері торгівлі та обігу товарів і послуг. Типологія сталих бізнес-моделей у сфері торгівлі та обігу товарів і послуг. Аналіз сучасних бізнес-моделей торговельних підприємств їх економічна ефективність, екологічна безпека. Управління ланцюгами постачання та створення вартості. Стале управління ланцюгами постачання як інтеграція економічних, соціальних та екологічних критеріїв на всіх етапах. Трансформація ланцюгів створення вартості та формування довгострокової суспільної цінності. Особливості формування споживчої та соціальної цінності. Проектування та тестування бізнес-моделей. Етична та соціальна відповідальність торговельного підприємництва. Література: [6]; [10], с. 518-540; [11] с.10-132, 149-182; [12] с.23-55; [13] с.68-103, 158-188; [14]; [15]; [16] с.86-96; [17]; [23]; [24]	2
6	Тема 6. Фінансові механізми соціально активного бізнесу в торгівлі. Фінансова складова як ключовий фактор життєздатності та масштабування соціально активного бізнесу у сфері торгівлі. Інструменти фінансування соціально орієнтованих торговельних проєктів та механізми управління фінансовими ризиками. Моделі інвестиційної підтримки. Джерела фінансування соціальних ініціатив. Соціальне інвестування та кредитування. Альтернативне фінансування: соціальні інвестиції; імпакт-інвестування; краудфандинг; грантові програми; соціальні облігації. Бюджетування та фінансове планування. Оцінювання фінансової стійкості. Управління фінансовими ризиками. Інструменти управління фінансовими ризиками в торгівлі: диверсифікація; страхування; хеджування; резервування; цифрові системи контролю. Література: [3]; [11], с. 202-224, 347-376; [12] с.110-131; [13]; [14]; [16] с.107-123; [17]; [18]; [24]; [25]; [28]	2
7	Тема 7. Оцінювання соціального, економічного та екологічного впливу торговельної діяльності. Торговельна діяльність як важливий системоутворюючий елемент національної економіки, що забезпечує ефективний обіг товарів і послуг, формує структуру споживчого попиту, впливає на зайнятість, розвиток територій і екологічне навантаження. Методи вимірювання ефективності торговельних проєктів з урахуванням соціальних, економічних та екологічних результатів. Основні принципи оцінювання: системність; комплексність (охоплення усіх етапів торговельного процесу: закупівля, логістика, зберігання, реалізація, післяпродажний сервіс); порівнюваність; достовірність; орієнтація на управління. Економічний та соціальний вплив торговельної діяльності у формування доданої вартості, зайнятості, податкових надходжень та інвестиційної активності. Екологічний вплив торговельної діяльності: аналітичний підхід. Інтегровані моделі оцінювання впливу: збалансована система показників; поєднання фінансових і нефінансових індикаторів; інтегроване звітування; єдина модель відображення фінансового та соціального капіталу; моделі соціальної віддачі.	2

	Використання результатів оцінювання у стратегічному управлінні. Проблеми та перспективи розвитку систем оцінювання в Україні. Література: [1]; [5]; [7]; [8]; [9]; [10], с. 412-456; [11] с.265-279; [12] с. 158-178; [16] с.70-79; [15]; [16]; [17]; [18]; [21]; [22]; [24]; [25]	
8	Тема 8 Цифрові технології та інноваційна активність і їх вплив на розвиток систем управління бізнесом. Цифровізація та інноваційна активність як ключові чинники трансформації сучасного підприємництва, зокрема у сфері торгівлі та обігу товарів і послуг. Формування цифрової економіки, розвиток платформних бізнес-моделей, використання великих даних, штучного інтелекту, хмарних сервісів і блокчейн-технологій, що докорінно змінюють механізми управління підприємствами, логіку прийняття рішень, організаційні структури та взаємодію зі Цифрові платформи управління. Вплив цифровізації на організаційні структури та управлінські процеси. Автоматизація бізнес-процесів. Великі дані та аналітика. Кіберстійкість. Управління інноваціями. Перспективи розвитку цифрових систем управління в Україні та ЄС. Гармонізація стандартів, розвиток цифрових сервісів, інтеграція до Єдиного цифрового ринку ЄС. Література: [6]; [7]; [8]; [9]; [10], с. 638-647; [11] с.335-346; [15]; [16]; [17]; [27]	2
9	Тема 9. Стратегічне управління соціально активними підприємствами у сфері торгівлі та обігу товарів і послуг. Стратегічне управління як ключовий інструмент забезпечення довгострокової конкурентоспроможності підприємств у складному, турбулентному та висококонкурентному середовищі. Нові виміри стратегічного управління у сфері торгівлі: інтеграція економічних цілей із соціальною місією, екологічною відповідальністю та вимогами євроінтеграції. Системоутворююча функція торговельних підприємств у формуванні споживчого ринку, логістиці, зайнятості та регіональному розвитку, що зумовлює підвищені вимоги до стратегічної зрілості управління. Особливості формування місії, візії та стратегічних цілей соціально активного торговельного підприємства. Вибір стратегій розвитку соціально активного торговельного бізнесу та їх особливості: стратегія сталого зростання; інноваційна стратегія; соціальна стратегія; зелена стратегія; платформна стратегія. Євроінтеграційний вимір стратегічного управління. Література: [6]; [8]; [10], с. 671-690; [11] с.280-2971; [15]; [16] с.130-139; [17]; [18]; [20]; [23]; [25]	2
	Разом	18/16*

* відповідно до розкладу занять за чисельником – 18 год. / за знаменником – 16 год.

5.2 Зміст практичних занять

Номер теми	Назва теми практичного заняття	Кількість годин
1	Теоретичні засади соціально активного підприємництва. Література: [2]; [6]; [8]; [10] с.11-15, 52-61, 671-690; [11] с.9-47, 378-388; [13] с.5-40; [15] с. 32-55; [16] с.18-44, 70-85; [23] с. 7-12; [27]	2
2	Євроінтеграційна парадигма розвитку підприємництва. Література: [2]; [3]; [4]; [5]; [6]; [8]; [11] с.133-148; [15] с. 56-84; [16] с.45-51; [21]; [22]; [23] с. 13-17; [28]	4
3	Інституційне середовище соціального підприємництва в Україні та ЄС. Література: [1]; [2]; [3]; [4]; [5]; [6]; [8]; [10], с. 708-740; [13] с.104-131; [15] с. 85-102; [16] с.52-69; [17]; [18]; [21]; [22]; [24]	4
4	Соціальні інновації та торговельні екосистеми сталого розвитку. Література: [1]; [2]; [3]; [4]; [5]; [8]; [9]; [10], с. 36-51, 699-707; [11] с. 389-399; [14]; [15] с. 103-122; [16] с.124-129; [17]; [20]; [21]	4
5	Сталі бізнес-моделі у сфері торгівлі та обігу товарів і послуг. Література: [6]; [10], с. 518-540; [11] с.10-132, 149-182; [12] с.23-55; [13] с.68-103, 158-188; [14]; [15]; [16] с.86-96; [17]; [23]; [24]	4
6	Фінансові механізми соціально активного бізнесу в торгівлі. Література: [3]; [11], с. 202-224, 347-376; [12] с.110-131; [13]; [14]; [16] с.107-123; [17]; [18]; [24]; [25]; [28]	4
7	Оцінювання соціального, економічного та екологічного впливу торговельної діяльності. Література: [1]; [5]; [7]; [8]; [9]; [10], с. 412-456; [11] с.265-279; [12] с. 158-178; [16] с.70-79; [15]; [16]; [17]; [18]; [21]; [22]; [24]; [25]	4
8	Цифрові технології та інноваційна активність і їх вплив на розвиток систем управління бізнесом. Література: [6]; [7]; [8]; [9]; [10], с. 638-647; [11] с.335-346; [15]; [16]; [17]; [27]	4
9	Стратегічне управління соціально активними підприємствами у сфері торгівлі та обігу товарів і послуг. Література: [6]; [8]; [10], с. 671-690; [11] с.280-2971; [15]; [16] с.130-139; [17]; [18]; [20]; [23]; [25]	4
	Разом	34

5.3 Зміст самостійної (індивідуальної) роботи

Самостійна робота здобувачів денної форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до практичних занять, тестування з теоретичного матеріалу, виконанні індивідуального завдання.

№ тижня	Назва теми	Кількість годин
1	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Отримання завдання для виконання індивідуального домашнього завдання.	4
2	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підбір матеріалів, опрацювання літературних джерел для виконання індивідуального домашнього завдання.	4
3	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підбір матеріалів, опрацювання літературних джерел для виконання індивідуального домашнього завдання.	4
4	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
5	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття.	4
6	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
7	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка тестового контролю 1 за темами 1-4.	4
8	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
9	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
10	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
11	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
12	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
13	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
14	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
15	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Здача ІДЗ.	4
16	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестового контролю 2 за темами 5-9.	4
17	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Здача ІДЗ.	5
	Разом за семестр	69

Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуальних завдань здійснюється викладачем згідно з розкладом консультацій у позаурочний час.

6 ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); практичні заняття, рішення практичних та ситуаційних завдань, самостійна робота (індивідуальні завдання і мають за мету – оволодіння здобувачами вищої освіти спеціальною термінологією і набуття ними практичних навичок щодо організації соціально активного підприємництва євроінтеграційного розвитку в сфері обігу товарів та послуг, необхідними для розв'язання наукових та прикладних завдань у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності.

7 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється під час лекційних, практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- розв'язування задач на практичних заняттях та виконання домашніх завдань;
- тестовий контроль матеріалу з теми;
- презентація індивідуальних завдань..

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контрольного заходу, який проводиться шляхом виконання завдання з усього матеріалу дисципліни. Здобувач, який набрав позитивний середньозважений бал за поточну роботу і не здав підсумковий контрольний захід (іспит), вважається невстигаючим.

8 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною** шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт.

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування здобувачів; знання теоретичного матеріалу з теми; якість оформлення розв'язання задач; вільне володіння здобувачем спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті управлінські рішення; якість підготовки аналітично-пояснювальних записок до розв'язуваних завдань.

Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння здобувачів теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється тестуванням. Виконання індивідуальних завдань і задач, завершується їх презентацією у терміни, встановлені графіком самостійної роботи.

Оцінювання знань студентів здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за національною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Здобувач глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і у письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення роботи. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві похибки .
Добре	Здобувач виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь здобувача має будуватися на основі самостійного мислення. Здобувач у відповіді допустив дві-три несуттєві помилки .
Задовільно	Здобувач виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Здобувач виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекидає їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється здобувачеві, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання здобувачів у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота			Самостійна робота	Семестровий контроль
Практичні заняття (мінімальна кількість оцінок - 4)		Тестовий контроль		Іспит
Т 1-9		T1	T2	
ВК:	0,3	0,1	0,1	0,4

Примітка: ВК – ваговий коефіцієнт.

Оцінювання результатів тестового контролю

Кожен з двох тестів, передбачених робочою програмою, складається із 25 тестових завдань. Максимальна сума балів, яку може набрати студент за результатами тестування, складає 5.

Відповідно до таблиці структурування видів робіт за тематичний контроль здобувач залежно від кількості правильних відповідей може отримати від 3 до 5 балів:

Розподіл балів в залежності від наданих правильних відповідей на тестові завдання

Кількість правильних відповідей	1–13	14–16	17–22	23–25
Відсоток правильних відповідей	0-59	60-74	75-89	90-100
Кількість балів	-	3	4	5

На тестування відводиться 25 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Студент може також пройти тестування і в онлайн режимі у Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни. Тестування здобувачів вищої освіти у Модульному середовищі для навчання автоматично оцінюються за критеріями, наведеними у таблиці вище.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за результатами роботи здобувача впродовж семестру. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів робіт, передбачених робочою програмою.

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання		
A	4,75-5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків.
B	4,25-4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками.
C	3,75-4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.
D	3,25-3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією.
E	3,00-3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00-2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00-1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни.

Іспит виставляється при отриманні здобувачем з дисципліни від 3,00 до 5, 00 балів. При цьому за вітчизняною шкалою ставиться відповідна оцінка, а за шкалою ECTS - оцінка, що відповідає набраній кількості балів.

9 ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

1. Розвиток підприємницьких теорій та еволюція соціальної функції бізнесу.
2. Сутність соціально активного підприємництва та його відмінності від класичних моделей.
3. Понятійно-категоріальний апарат соціального підприємництва.
4. Соціальна цінність і соціальний ефект як наукові категорії.
5. Інституційний, системний та поведінковий підходи до аналізу підприємництва.
6. Методологія наукових досліджень у сфері соціального підприємництва.
7. Політика ЄС щодо розвитку підприємництва та соціальної економіки.
8. Європейські стандарти регулювання підприємницької діяльності.
9. Регуляторна гармонізація та інституційна конвергенція.
10. Адаптація національного законодавства до норм ЄС.
11. Інституційне середовище соціального підприємництва в Україні.
12. Формальні та неформальні інститути розвитку підприємництва.
13. Порівняльний аналіз інституційних моделей України та ЄС.
14. Інституційні бар'єри та стимули соціального підприємництва.
15. Роль державної політики у формуванні інституційного середовища.
16. Сутність соціальних інновацій та їх роль у розвитку торгівлі.
17. Торговельні екосистеми: поняття, структура, функції.
18. Кластерні та платформні моделі торговельних екосистем.
19. Масштабування соціальних інновацій.
20. Типологія сталих бізнес-моделей у сфері торгівлі.
21. Циркулярні та інклюзивні торговельні моделі.
22. Управління ланцюгами постачання та створення вартості.
23. Формування споживчої та соціальної цінності.
24. Проєктування та тестування бізнес-моделей.
25. Етична та соціальна відповідальність торговельного підприємства.
26. Вплив сталих бізнес-моделей на конкурентоспроможність підприємства.
27. Сутність фінансових механізмів соціально активного бізнесу.
28. Джерела фінансування соціально орієнтованих торговельних підприємств.
29. Соціальне інвестування та імпакт-фінансування.
30. Фінансове планування та бюджетування соціальних проєктів.
31. Оцінювання фінансової стійкості торговельного бізнесу.
32. Управління фінансовими ризиками.
33. Фінансова прозорість та інтегрована звітність.
34. Теоретичні засади оцінювання соціального, економічного та екологічного впливу.
35. Показники економічного впливу торговельної діяльності.
36. Методи оцінювання соціального впливу.
37. Показники екологічного навантаження торговельної діяльності.
38. Інтегровані моделі оцінювання сталості.
39. Використання цифрових інструментів у моніторингу впливу.
40. Використання результатів оцінювання у стратегічному управлінні.
41. Сутність цифрової трансформації бізнесу.
42. Інноваційна активність підприємств та її вплив на системи управління.
43. Цифрові технології у сфері торгівлі.
44. Платформні бізнес-моделі та цифрові екосистеми.
45. Вплив цифровізації на організаційні структури підприємств.
46. Цифрові технології та зелена трансформація бізнесу.
47. Ризики та виклики цифрової трансформації.
48. Стратегічне управління соціально активними підприємствами.
49. Формування місії, візії та стратегічних цілей.
50. Стратегічний аналіз зовнішнього і внутрішнього середовища.
51. Типи стратегій розвитку торговельних підприємств.
52. Інструменти реалізації стратегії.

53. Управління стейкхолдерами та партнерствами.
54. Моніторинг і стратегічна адаптація.
55. Євроінтеграційний вимір стратегічного управління.
56. Ризики стратегічного розвитку та механізми їх мінімізації.
57. ESG-підходи у стратегічному управлінні.
58. Сталість як довгостроковий стратегічний пріоритет.
59. Побудова наукової гіпотези у дослідженнях соціального підприємництва.
60. Вибір методів емпіричного аналізу.
61. Моделювання соціально-економічних процесів у торгівлі.
62. Аналіз та інтерпретація результатів досліджень.
63. Академічна доброчесність і наукова етика.
64. Підготовка наукових публікацій і проєктів.
65. Використання міжнародних баз даних і статистики.
66. Інтеграція міждисциплінарних підходів.
67. Управління науковими та інноваційними проєктами.
68. Комерціалізація результатів досліджень.

10 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Модульне середовище для навчання. Курс: «Соціально орієнтоване підприємництво євроінтеграційного розвитку». Режим доступу: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=9533>.

11 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. ДСТУ 4303:2004 «Роздрібна та оптова торгівля. Терміни та визначення понять». Режим доступу: <http://www.dt-kt.com/natsionalniy-standart-ukrayini-dstu-4303-2004-rozdribna-ta-optova-torgivlya>
2. Господарський кодекс України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Податковий кодекс України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Про захист прав споживачів : Закон України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>.
5. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>
6. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні : Закон України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>
7. Association Agreement between Ukraine and the European Union. Access: <https://eur-lex.europa.eu>
8. Sustainable Development Goals (UN). Access: <https://sdgs.un.org/goals>
9. OECD Guidelines for Multinational Enterprises. Access: <https://mneguidelines.oecd.org>
10. Апопій В.В., Міщук І.П., Ребицький В.М., Рудницький С.І., Хом'як Ю.М. Організація торгівлі: Підручник. 2-ге видання., перероб. та доп. Київ. Центр учбової літератури. 2021. С. 632.
11. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / за заг. ред. О. В. Димченко; [О. В. Димченко, О. Д. Панова, В. В. Коненко та ін.]; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. – 432 с.
12. Економіка та організація торговельних підприємств: практикум. Навч. посібник [М.В. Семикіна, Л.Д. Запірченко, С.С. Матієнко та ін.] / за наук. ред. д.е.н., проф. Семикіної М.В. – Кропивницький: Видавець Лисенко В.Ф., 2020. – 212 с.
13. Економіка та організація підприємницької діяльності : навч. посіб. / [Н. В. Сментина та ін.] ; (за заг. ред. д-ра екон. наук Н. В. Сментини). – К: ФОП Гуляєва В. М., 2019. - 320с.
14. Лялюк А.М. Економіка і організація торгівлі :методичні рекомендації до самостійної роботи. Луцьк: Вид-во КП ІА «Волиньенергософт», 2023. 98 с.
15. Навчальний посібник з соціального підприємництва. Українська соціальна академія. Режим доступу: https://siplatform-live.s3.eu-central-1.amazonaws.com/files/posibnyk_usa.pdf?utm_source=chatgpt.com
16. Соціальне підприємництво: посібник для викладачів курсу / за наук. редакцією к.е.н. А. О. Корнецького : К. : Фамільна друкарня Huss, 2019. – 160 с.

Додаткова:

17. Доброва Н.В. Основи бізнесу: навч. посіб. / Н.В. Доброва, М.М. Осипова. – Одеса: Бондаренко М. О., 2018. – 305 с.
18. Загальна інформація про світові організації торгівлі. – режим доступу: www.zoda.gov.ua
20. Гончар О. Інноваційність – сучасна умова розвитку підприємницького потенціалу / О. Гончар, В. Хачатрян // Підприємництво і торгівля : зб. наук. пр. – Львів : вид-во Львівського торговельно-економічного університету, 2018. – Вип. 23 – С. 77 – 81. – Режим доступу : <http://elar.khnu.km.ua/jspui/handle/123456789/6579>
21. Протокол про вступ України до Світової організації торгівлі. Женева, 5 лютого 2008 року . – режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/981_049
22. Світова організація торгівлі. – режим доступу: mfa.gov.ua/ua/about..organizations/wto
23. Соціальне підприємництво. Бізнес-модель. Реєстрація. Оподаткування. / Долуда Л., Назарук В., Кірсанова Ю. – Київ, ТОВ «Агентство «Україна», 2017. – 92 с.
24. Структурні зміни та сучасні тенденції розвитку внутрішньої торгівлі України : монографія / [Апопій В.В., Міщук І.П., Антонюк Я.М. та ін. ; за ред. д.е.н., проф. Апопія В. В.]. – Львів: вид-во «Новий Світ-2000», 2017. – 440 с.
25. Хачатрян В. В. Управління підприємницьким потенціалом за умов інтеграційних змін: теорія, методологія, практика: монографія / В. В. Хачатрян. – Хмельницький : ХНУ, 2019. – 325 с.
26. Gonchar O. Integration factors of today as a prerequisite for forming a mechanism for managing the marketing potential of the enterprise /Olga Gonchar Iryna Polishchuk // Journal of European Economy, № 2 (69), том 18, 2019. – С. 213-225. – Режим доступу: <http://jeej.tneueu.edu.ua/index.php/enjee/article/view/1378>
27. Gonchar O. Methodological Basis of Causal Forecasting of the Economic Systems Development Management Processes Under the Uncertainty / Sharko M., Shpak N., Gonchar O., Vorobyova K., Lepokhina O., Burenko J. // Lecture Notes in Computational Intelligence and Decision Making, 2020. – pp. 423-426 Режим доступу: https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-54215-3_27.
28. Gonchar O. Wycena w zarządzaniu potencjałem przedsiębiorczym we współczesnych przekształceniach integracji rynku / O. Gonchar, V. Khachatryan// Actual problems of modern science / Monograph: adited by Skyba M., TopolinskiT., Musial J., Polishuk O. – Copyright by UTP. – 2019. – P. 44-53.

12 Інформаційні ресурси

- 1 Електронна бібліотека університету. URL: http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/p1age_lib.php
- 2 Модульне середовище для навчання. URL : <https://msn.khmnu.edu.ua/>
- 3 Репозитарій ХНУ. URL : <https://library.khmnu.edu.ua/#>.
- 4 Законодавство України. Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
- 5 Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі. Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/control/uk/index>
- 6 Електронні наукові фахові видання. Режим доступу: <http://www.nbuuv.gov.ua/e-journals/index.html>
- 7 Сайт Державної служби статистики України. Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>

СОЦІАЛЬНО АКТИВНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Тип дисципліни	Обов'язкова (спеціальної підготовки)
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Мова викладання	Українська
Семестр	перший
Кількість встановлених кредитів ЄКТС	4
Форми навчання, для яких викладається дисципліна	Денна

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, має: *обирати та використовувати* методи та інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення і функціонування підприємницьких структур у сфері соціально активного підприємництва та їх орієнтації на європейські цінності; *ідентифікувати* чинники та аналізувати стан ринків діяльності, використовувати знання економічного аналізу і планування у сфері соціально відповідального бізнесу на практиці; *визначати* раціональні управлінські рішення щодо організації і забезпечення ефективності ведення соціально активного підприємництва; *демонструвати* підприємливість в різних напрямках професійної діяльності, вміння проводити науковий пошук інноваційних рішень та брати відповідальність за результати.

Зміст навчальної дисципліни. Теоретичні засади соціально активного підприємництва. Євроінтеграційна парадигма розвитку підприємництва. Інституційне середовище соціального підприємництва в Україні та ЄС. Соціальні інновації та торговельні екосистеми сталого розвитку. Сталі бізнес-моделі у сфері торгівлі та обігу товарів і послуг. Фінансові механізми соціально активного бізнесу в торгівлі. Оцінювання соціального, економічного та екологічного впливу торговельної діяльності. Цифрові технології та інноваційна активність і їх вплив на розвиток систем управління бізнесом. Стратегічне управління соціально активними підприємствами у сфері торгівлі та обігу товарів.

Пререквізити – вихідна

Кореквізити – ОСП.04 Інновації в управлінській діяльності, ОСП.06 Педагогічна (викладацька) практика.

Запланована навчальна діяльність: лекції – 17 год., практичні заняття – 34 год., самостійна робота – 69 год., разом – 120 год.

Форми (методи) навчання: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); практичні заняття (з використанням методів активізації пізнавальної діяльності, тренінгів, практикумів), самостійна робота (індивідуальне завдання).

Форми оцінювання результатів навчання: розв'язування задач на практичних заняттях та виконання домашніх завдань; презентація результатів виконання індивідуального завдання; письмове опитування (тестування).

Вид семестрового контролю: іспит.

Навчальні ресурси:

- 1 Аполій В.В., Міщук І.П., Ребицький В.М., Рудницький С.І., Хом'як Ю.М. Організація торгівлі: Підручник. 2-ге видання., перероб. та доп. Київ. Центр учбової літератури. 2021. С. 632.
- 2 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / за заг. ред. О. В. Димченко; [О. В. Димченко, О. Д. Панова, В. В. Коненко та ін.]; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. – 432 с.
- 3 Економіка та організація торговельних підприємств: практикум. Навч. посібник [М.В. Семикіна, Л.Д. Запирченко, С.С. Матієнко та ін.] / за наук. ред. д.е.н., проф. Семикіної М.В. – Кропивницький: Видавець Лисенко В.Ф., 2020. – 212 с.
- 4 Навчальний посібник з соціального підприємництва. Українська соціальна академія. Режим доступу: https://siplatform-live.s3.eu-central-1.amazonaws.com/files/posibnyk_usa.pdf?utm_source=chatgpt.com
- 5 Соціальне підприємництво: посібник для викладачів курсу / за наук. редакцією к.е.н. А. О. Корнецького : К. : Фамільна друкарня Huss, 2019. – 160 с.
- 6 Електронна бібліотека університету. URL: http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/p1page_lib.php
- 7 Модульне середовище для навчання. URL : <https://msn.khmnu.edu.ua/>
- 8 Репозитарій ХНУ. URL : <https://library.khmnu.edu.ua/#>.
- 9 Законодавство України. Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>

Викладач: доктор економічних наук, професор Гончар О.І.